Deze tekst is gepubliceerd op bdvereniging.nl/dp-extra, geschreven door Tineke van den Berg. Naar deze tekst wordt verwezen vanuit een bericht over 'het Klett-lezen' op pagina 34 in Dynamisch Perspectief 2025-1 met als thema 'De Aarde als levend wezen'.

Ploegen: de hemel in de aarde brengen.

Fragmenten over ploegen uit het boek van Manfred Klett, *Van agro-industrie naar Landbouwkunst*.

Belangrijkste functie van grondbewerking is het ondersteunen van de seizoensprocessen. Het begint daarom volgens Klett met te begrijpen wat de loop van de seizoenen werkelijk voor invloed en betekenis heeft voor de aarde en de bodem. Hij onderscheidt vier seizoensprocessen en de daarbij passende grondbewerkingen.

Ploegen, de kerende grondbewerking, hoort bij het winterproces. Om het nut van ploegen te zien, moet je het wintergebeuren leren kennen. In de winter is de zichtbare wereld gereduceerd tot het zuiver fysieke. Het leven heeft zich teruggetrokken in de rusttoestand. Een kenmerk van het winterproces is de verregaande scheiding van de vier elementen die plaatsvindt. De warmte trekt zich terug. De lucht is zuiver en helder. Het water houdt op te verdampen, het wordt dichter en zwaarder en trekt zich terug in de diepte. De aardefractie trekt samen en wordt kristallijn.

De relatie tussen aarde en kosmos verandert door het jaar heen en in de winter staat de aarde het meest open voor de werking van de sterrenwereld, ook wel de kristalhemel genoemd. De wintertijd is het tijdstip waarop in de aarde de grootste kristallisatiekracht, de grootste vormkracht kan worden ontplooid ten aanzien van de minerale substanties. De aarde doet op deze manier krachten op voor de bodemontwikkeling voor het volgende jaar.

Deze 'krachtwerking' werkt op drie niveaus:

- door de vorstwerking tbv de bodemstructuur
- door het ontstaan en nieuwvorming van kleimineralen tbv bodemvruchtbaarheid
- door het opdoen/verzamelen van vormkrachten tbv de plantengroei

Hoe dieper de krachten van de kosmos in de aarde kunnen doordringen, hoe sterker hun werking het volgende jaar zal zijn. Het ploegen helpt mee aan dit winterproces. Ploegen brengt de vernieling teweeg, de chaotisering, van al datgene wat zich in de loop van het jaar zo wonderbaarlijk, streng geordend, structuurvormend als bodemleven heeft opgebouwd. Dit moet nu, samen met de minerale bestanddelen van de bodem, tot chaos worden, in voorbereiding op de kristallisatieprocessen van de aanstaande winter en de kiemlegging voor een nieuwe bodemontwikkeling in het volgende jaar. De oude boerenwijsheid is toepasselijk: Ploegen voor de winter is de halve bemesting.

Tineke van den Berg, Stadsboerderij Almere, oktober 2024